

Erciyes Üniversitesi
Kayseri ve Yöresi Tarih Araştırmaları Merkezi
Yayınları No: 3

II. KAYSERİ VE YÖRESİ TARİH SEMPOZYUMU BİLDİRİLERİ

(16-17 Nisan 1998)

Yayına Hazırlayanlar

Prof.Dr.Ali AKTAN
Yrd.Doç.Dr.Ayhan ÖZTÜRK

Kayseri - 1998

KAYSERİ SANCAĞI'NDA YÖRÜKLER (1483-1584)*

Dr. Erhan AFYONCU**

Anadolu'da 11. yüzyıldan itibaren Türk yerleşmesi olmasına rağmen, 15-16. yüzyıllarda hâlâ büyük bir çoğunluğu teşkil eden ve yerleşik hayatı tam olarak geçmemiş Türkmen / Yörük teşekkürkülerine rastlamaktayız. Bu teşekkürküler Maraş, Yozgat, Kadırılı, Adana, İçel (Mersin), Tarsus, Konya, Aydin, Muğla, Kütahya, Ankara, Manisa ve Kayseri'de yoğun olarak görülmektedir. Kayseri sancığında genellikle yörük olarak adlandırılan konar-göçer Türk teşekkürkülerinin hangi boylardan geldiğini tam olarak tespit edemiyoruz. Fakat Dulkadirli cemaatlerinin Kayseri'deki yaylaklara sıkça gelmeleri ve bu bölgenin Dulkadirli beyliğinin tesir sahası içinde bulunması sebebiyle Kayseri yörüklerinin büyük bir kısmı Dulkadirli kökenine dayanmış olmalıdır. Mufassal tahrir defterlerine göre 1483-1584 yılları arasında Kayseri sancığında bulunan yörük cemaatleri şunlardır:

İSLAMLU YÖRÜKLERİ

Kayseri sancığının en büyük yörük teşekkürkülerinden birisi olan İslamlı yörükleri adını muhtemelen boy beyleri olan İslam beyden almıştır¹. 1483'te cemaatin gelirlerini timar olarak İslam beyin oğulları tasarruf etmektedir². İslam bey bu tarihten önce yaşamış olmalıdır. İslamlı yörüklerine bağlı cemaatler şunlardır:

* Bu tebliğ Kayseri bölgesi yörükleri ile ilgili çalışmanın başlangıcı mahiyetindedir. Bu sebeple, cemaatlerle ilgili fazla tezerraata girilmeyip, sadece cemaatlerin nüfusları ile birlikte tesbiti ve isimlerini nereden aldıkları meselesi üzerinde durulmuştur. Kayseri Sancığı ile ilgili daha önce yapılmış bir araştırmada 1500 ve 1522 tarihli tahrirlere dayanarak Kayseri yörüklerinden bahsedilmiştir. Fakat bütün tahrirlar incelenmediği için cemaatlerin isimlerinin okunmasında bazı hatalar yapılmış, bir kısmı cemaatler de birbirine karıştırılmıştır (Bk. Mehmed İnbaşı, XVI. Yüzyıl Başlarında Kayseri, Kayseri 1992). Bu tebliğde kullanılan kısaltmalar şunlardır: BOA=Başbakanlık Osmanlı Arşivi; TKA=Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü Kuyudu Kadime Arşivi; TD=Tahrir Defteri; MAD=Maliyeden Müdevver Defterler; A.DFE=Bab-ı Asafî Defterhane-i Âmire Kalemi, Defter kısmı; h=hane ; m=mücerred ; n=necferen ; v-i=veled-i

** Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi

1 Aşiretler genellikle isimlerini boy beyleri, kehüdaları veya aşiretin diğer ileri gelenlerinden veya bulundukları coğrafi mekândan alırlardı (Bk. İlhan Şahin, "Osmanlı Devrinde Konar-Göçer Aşiretlerin İsim Almalarına Dair Bâzı Mülâhazalar", *Tarih Enstitüsü Dergisi*, sayı:13 (İstanbul 1987), s.195-208).

2 BOA,TD, nr.38,s.33.

AHMED BİN BOSTANCI(BOSTANLU) CEMAATİ : Cemaatin ismi 1483'tehayatta olan Ahmed b. Bostancı'dan gelmektedir.1483'te 46 h(=hane)³, 13 m(=mütcerred), 1500'de 9 h.,12.m, 1543'te 30 h., 1584'te 15 h.,5 m. nüfusa sahip olan cemaat Venk ve Ahmed Hisarı kışlaklarında kalıyorlardı.Ağ İn İlisi, Keçilik ,Uzun Ağıl ve Ilgaz(?) mezraaları koyunlarının yaylak yerleri idi. Bunlara ilaveten 1543'te Döger ve Kiçi(Keçi) başı ziraat yerleri olarak gösterilmiştir⁴.

İNALHANLU (VELED-İ İNALHAN) CEMAATİ : Cemaatin ismi 1483'de hayatta olan Ahmed veled-i İnalhan'ın babasından gelmektedir.Cemaate ismini veren İnalhan bu tarihten önce yaşamış olmalıdır.İnalhanlu cemaati 1483'te 7 h., 1500'de 7 h.,3m., 1522'de 15 h., 1543'te 20 h., 1584'te 31 h.,15 m. nüfusa sahipti. Kalkancık kışlağında kalmaktaydilar⁵.

HACI BAYRAM VELED-İ SEYDİ (EBİC/HACI BAYRAM) CEMAATİ : 1483'te hayatta olan İslamlı yörüklerinin kethüdası Hacı Bayram'dan ismini almıştır.1483'te 25 h.,15 m., 1500'de 37 h.,15 m., 1522'de 73 n.(=nefer), 1543'te 92 h., 1584'te 52 h.,14 m. nüfusa sahipti.Ağ İn ve Koz İn kışlaklarında kalıyorlardı.Emir Dad(Emir Han?),Çaput ,Avşar,Toma ve Viran Ağıl mezraalarını da tasarruf ediyorlardı⁶.

AHMED FAKİH VELED-İ HASAN HACI (AHMED FAKİH) CEMAATİ : Cemaate ismini veren Ahmed Fakih 1483'te hayattaydı.1483'te 19 h.,11 m., 1500'de 45h., 7 m., 1522'de 33 n. nüfusa sahip olan cemaat Hoca Viran kışlağında kılıp, Kara Kilise mezraasını tasarruf ediyorlardı⁷.

AYDOĞMUŞ KETHÜDA VELED-İ TOKLU(TOKLU) CEMAATİ: 1483'te hayatta olan Aydoğmuş kethüdanın ismini alan cemaatin 1483'te 15 h.,4 m., 1500'de 16 h.,16 m., 1522'de 46 n., 1543'te 43 h., 1584'te 26 h.,10 m. nüfusu vardı. Killi (?) Viran, Emir-i Dad, Göllüce ve Ağca Ağıl mezraalarını tasarruf ediyorlardı⁸.

ALPI CEMAATİ : 1483'te hayatta olan Alpi'dan ismini alan cemaatin 1483'te 4 h.,3m.,1500'de 7 h. nüfusu vardı. Şar (?) İn kışlağında kalıyorlardı⁹.

YUSUF BİN ÖMER (ÖMERLÜ) CEMAATİ : Cemaat ismini 1483'te hayatta olan Yusuf b. Ömer'den almıştır.1483'te 8 h., 1500'de 17 h.,1 m., 1522'de 28 n., 1543'te 35 h., 1584'te 36 h., 18 m. nüfusa sahip olan Ömerlü cemaati Özi, Yarımca, Yosunluca, Şar İn, Yılanluca, Yarımca, Kara Yağanlık (?) mezraalarında kalıyordu¹⁰.

3 Bu araştırmada sadece nüfus üzerinde durulduğu için müaflar ayrıca verilmemiş, haneye dahil edilmiştir. Hane 5 kişilik bir ailenin karşılığı olarak kullanılmıştır.

4 BOA,TD, nr.38,s.33-34; nr.976,s.93;BOA,MAD, nr.20,vr.79b-80a;TKA,TD, nr.136,vr.206a 5 TD, nr.38,s.34; nr.387,s.209; nr.976,s.96-97; TKA,TD, nr.136,vr.206a-207a.

6 TD, nr.38,s.34-35; nr.387,s.208; nr.976,s.90-91; MAD, nr.20, vr.80b-81a; TKA,TD, nr.136,vr.208b.

7 TD, nr.38,s.35; nr.387,s.209; MAD, nr.20, vr.81b-82a.

8 TD, nr.38,s.35-36; nr.387,s.209; nr.976,s.95-96; MAD, nr.20,vr.79b; TKA, TD, nr.136,vr.210a-b.

9 TD, nr.38,s.36; MAD, nr.20,vr.82b.

10 TD, nr.38,s.36; nr.387,s.209; nr.976,s.96; MAD, nr.20, vr.82a-b; TKA,TD, nr.136,vr.208a.

HIZIR BİN YEMLİHA (YEMLİHA) CEMAATİ : Cemaate ismini veren kişiye ve çocuklarına 1483'te rastlamıyoruz.Bu tarihten önce yaşamış olmalıdır.1483'te 10 h.,7 m., 1500'de 16 h.,3 m., 1522'de 26 n., 1543'te 27 h., 1584'te 35 h.,19 m.,nüfusu olan cemaat Sika-i (?) Büzürk kışlağında kalıyorlardı. Orlus (?) mezraası ekinlikleri, Katmercez (?) mevkii ise ağıllarıydı¹¹.

AYDOĞMUŞ VELED-İ HALİL CEMAATİ : 1483'te hayatı olan Aydoğmuş v-i Halil'den ismini almıştır. 1483'te 10 h.,9 m. nüfusu vardı ve Sika-i diğer kışlağında kalıyorlardı¹².

ŞABAN VELED-İ ALEMBEĞ (ALEMBEĞLÜ) CEMAATİ : Cemaate ismini veren kişi 1483'te hayatı,1483'te 12 h.,13 m., 1500'de 13 h.,3 m., 1522'de 18 n., 1543'te 19 h.,1 m. 1584'te 15 h.,5 m. nüfusa sahip olan cemaat Kızılca İn kışlağı ile Sika-i küçük mezraasında bulunuyordu¹³.

EVLAD-I İSLAMLU CEMAATİ : 1483'te 3 h.,1 m.,1500'de 5 h.,2 m. nüfusa sahiptiler. İslam oğullarının çiftliği olan Avşar kışlağında kalıyorlardı¹⁴.

VELED-İ SAVCI (SAVCI) CEMAATİ : Cemaate ismini veren kişiye 1483'te rastlanılmamıştır. 1483'te 4 h.,4 m., 1500'de 21 h. nüfusu olan Savci cemaati Kinacık ve Alpagud (?) kışlağında kalıyorlardı¹⁵.

AHMED BİN KÖMÜR CEMAATİ (KÖMÜR OĞLU) CEMAATİ : Cemaate ismini veren Ahmed b. Kömür 1483'te hayatı,1483'te 22 n., 1500'de 17 h.,8 m. nüfusu olan cemaat Kara Kilise ve Arapgir kışlaklarında kalıyorlardı¹⁶.

DADAĞI (DADAĞU) CEMAATİ : Ahmed Fakih cemaatinin bir bölümü olan Dadağı cemaatinin 1522'de 55 n., 1543'te Çukur Viran ve Poyralu mezraalarında 41 h., Kemcr mezraasında 8 h.,1 m., 1584 'de Çukur Viran karyesinde 31 h.,7 m., Kemer karyesinde 13 h.,11 m. nüfusu vardı¹⁷.

SEYHLER CEMAATİ: 1500 'de 38 h.,6 m., 1522'de 12 n., 1543'te 25 h.,1584'te 20 h.,9 m. nüfusu olan Şeyhler cemaati Ahmed Hisarı, Döğer,Köstenc (?) mezraalarında bulunuyorlardı¹⁸.

BİLİĞİ (BİLÜGE) CEMAATİ : 1500'de 23 h.,3 m., 1522'de 39 n., 1543'te 36 h., 1584'te 47 h.,39 m., nüfusu olan bu cemaat Sika-i Küçük kışlağında kalıyordu. Gernicek (?) mcraasını ise Alembeğlü cemaati ile birlikte ziraat ediyorlardı¹⁹.

11 TD, nr.38,s.36-37; nr.387,s.209; nr.976,s.94-95; MAD, nr.20, vr.82b; TKA,TD, nr.136,vr.207b.

12 TD, nr.38,s.37.

13 TD, nr.38,s.37; nr.387,s.209; nr.976,s.97; MAD, nr.20, vr.81b; TKA,TD, nr.136,vr.204b-205a.

14 TD, nr.38,s.37; MAD, nr.20, vr.82a.

15 TD, nr.38,s.38; MAD, nr.20, vr.82b-83a.

16 TD, nr.38,s.38; MAD, nr.20, vr.81b.

17 TD, nr.387,s.209; nr.976,s.94; TKA,TD, nr.136,vr.210b- 211a.

18 TD, nr.387,s.209; nr.976,s.93; MAD, nr.20, vr.80a; TKA,TD, nr.136,vr.206a.

19 MAD, nr.20, vr.80a-b ; TD, nr.976, s.91 ; TKA,TD,nr.136, vr.204b ; TD, nr.387, s.208.

DEMİRCİLÜ CEMAATİ : 1500'de 24 h.,3 m., 1522'de 44 n., 1543'te 39 h., 1584'te 44 h., 12m., nüfusu vardı. Ağın kışlağı ve Künbed mezraası ile İğdecik arzında kılıyorlardı²⁰.

İNAL (EVЛАД-И ЕШРЕФ) CEMAATİ : 1500'de, hayatı olan Eşref v-i İnal'dan ismini almıştır. 1500'de 14 h.,5 m., 1522'de 43 n., 1543'te 37 h., 1584'te 17 h.,18 m. nüfusu olan bu cemaat Emir-i Dad kışlağında bulunuyordu²¹.

AVCI CEMAATİ : 1522'de 39 n., 1543'te 37 h.,1 m., 1584'te 13 h.,7 m. nüfusa sahip Avcı cemaati Köstenci, Döger ve Kiçibaş mezraalarında ziraat yapıyorlardı²².

AMMILAR (EMMİLER) CEMAATİ : 1522'de 37 n., 1543'te 38h.,2 m., 1584'te 33 h.,9 m. nüfusu olan bu cemaat Kanacak (?) mezraasında bulunuyordu²³.

KIZIL HASANLU YÖRÜKLERİ : 1522'de 19 n., 1543'te 20 h., 1584'te 54 h.,11 m. nüfusu olan bu cemaat Kara Kilise mezraasında bulunuyordu²⁴.

MUZAFFER FAKİHLÜ CEMAATİ : Adını 1483'te hayatı olan İslamlı cemaatinin hatibinden almıştır. 1483'te 3 h., 1500'de 3 h. nüfusu vardı²⁵.

YIVALU CEMAATİ

EYLÜK (ÖYLÜK) FAKİH CEMAATİ : Ismini aldığı kişi 1483'te hayatıdır. 1483'te 34 h., 1500'de 37 h.,15 m., 1518'de 151 h.,11 m., 1522'de 156 h.,14 m., 1584'te Kızılca İn karyesinde 58 h.,24 m., Ağcakaya karyesinde 11 h.,9 m. nüfusu vardı. 1543'te Eylük Fakihlü ile Bayram Hacılı birlikte gösterilmiştir. 1584'te Bayram Hacılı cemaati Akkaya karyesinde bulunuyordu ve 126 h., 64 m. nüfusu vardı. Bu köylerin haricinde Zaviyecik mezraası, Aksenir mezraası, Söğütçük (Danakırın) mezraası, Karkın mezraası, Kara Yusuf mezraası, Demircilik Viran mezraası, Akazca mezraası, Ovan (?) mezraası, Kavak mezraası da cemaatin tasarrufundaydı. Bu cemaate bağlı Göceri Hacılı Kuştımur karyesinde 17 h.,9 m. nüfusa sahipti²⁶.

MEHMED FAKİH CEMAATİ : Adını 1483'te hayatı Mehmed Fakih'den alan cemaatin nüfusu bu tarihte 9 h. idi ve Boyaluca kışlağında bulunuyordu²⁷.

20 MAD, nr.20, vr.80a-b ; TD, nr.387, s.209 ; nr.976, s.92-93 ; TKA.TD, nr.136, vr.207a-b.

21 TD, nr.387, s.209 ; nr.976, s.97-98 ; MAD, nr.20, vr.81a-b ; TKA.TD, nr.136, vr.205b.

22 TD, nr.387, s.209 ; nr.976, s.93 ; TKA.TD, nr.136, vr.206a.

23 TD, nr.387, s.209 ; nr.976, s.97 ; TKA.TD, nr.136, vr.209b.

24 TD, nr.387, s.209 ; nr.976, s.98.

25 TD, nr.38, s.49 ; MAD, nr.20, vr.93b.

26 TD, nr.38, s.44 ; nr.387, s.213 ; nr.976, s.127-129 ; MAD, nr.20, vr. ; BOA, A.DFE, nr.640, s.31-33 ; TKA.TD, nr.136, vr.174b, 178a-b, 179b.

27 TD, nr.38, s.45.

HAMZA B. BAYRAM HACI CEMAATİ : 1483'te hayatı olar Sipahizade Hamza'dan adını almıştır. 1483'te 25 h.nüfusu vardı ve Ağ Asma kışlağındaydı Ayrıca Karasu yakınlarındaki Açı Kuyu mezraası da ellerindeydi²⁸.

MUSTAFA V-İ GÖÇERİ CEMAATİ: 1483'te 17 h. nüfusu olan cemaatir kışlağı Ağ Senir idi. Karkin, Kara Yusuf mevkileri yurtlarıydı ve Hosra (?) mezraası da tasarruflarındaydı²⁹.

HELAVEK (?) CEMAATİ: 1518'de 35 h.,2 m., 1522'de 37 h.,2 m., 1543'te 72 h., 1584'te Göllüce karyesinde 21 h.,20 m., Boyalıca karyesinde 41 h.,25 m. nüfusu vardı. Yivalu mezraası da tasarruflarındaydı³⁰.

YIVALU CEMAATİ : 1500'de 138 h. nüfusu olan cemaatin yurtları Karkin ve Kara Yusuf mezraalarıydı. İn Kışlağı ve Yassıkuyu mezraası da ellerindeydi. Daha önce Mehmed Fakih, Hamza b.Bayram Haci ve Mustafa v-i Göceri ismiyle zikredilen cemaatler Yivalu başlığı allunda toplanılmıştır³¹.

GÖSTERE (KÖSTERE) YÖRÜKLERİ

KABAKLU KARYESİ YÖRÜKLERİ VE SARU KEÇİLÜ (KABAKLU YÖRÜKLERİ, HÜSEYİN'LÜ VE SARU KEÇİLÜ) CEMAATİ: 1483'lerde 15 h., 1500'de 26 h.,3 m. nüfusları vardı ve Kabaklu kışlağında bulunuyorlardı³².

VARTAN YÖRÜKLERİ : Adını bulunduğu kışlaktan almıştır. 1483'te 3 h., 1500'de 11 h. , 1518'de 15 h.,1 m., 1522'de 16 h.,1 m., 1543'te 25 h., 1584'te 20 h.,1m. nüfusları vardı. Vartan kışlağı ve Söğütlü mazraasında bulunuyorlardı³³.

KEVNİ MEZRAASI CEMAATİ : Adını bulunduğu yerden alan cemaatin 1483'te 23 h.,2 m., 1500'de 25 h.,7 m. nüfusu vardı³⁴.

CEVNİ KARYESİ YÖRÜKLERİ : Adını bulunduğu yerden alan cemaatin 1483'te 29 h., 1500'de 30 h.,1 m. nüfusu vardı. 1518'den itibaren Mapnal (Baynal ?) ismiyle anılmışlardır.1518'de 26 h., 3 m.,1522'de 27 h.,3 m., 1543'te 30 h., 1584'te Elvirani karyesinde 50 h.,4 m. nüfusları vardı. Cevni, Kızılviran, Azalasun, Gelgin mezraaları tasarruflarındaydı³⁵.

28 TD, nr.38, s.45.

29 TD, nr.38,s.45-46.

30 A.DFE, nr.640, s.31 ; TD, nr.387, s.215 ; nr.976, s.138-139 ; TKA.TD, nr.136, vr.171b,177b.

31 MAD, nr.20,vr.75a-76b.

32 TD, nr.38, s.47 ; MAD, nr.20, vr.85a.

33 TD, nr.38, s.48 ; nr.387, s.211 ; nr.976, s.106 ; MAD, nr.20, vr.86a-b ; A.DFE, nr.640,s.9.

34 TD, nr.38, s.49 ; MAD, nr.20,vr.87a.

35 TD, nr.38, s.50 ; MAD, nr.20, 84a ; TD,nr.387, s.210 ; nr.976, s.103-104 ; A.DFE,nr.640,s.7 ; TKA.TD, nr.136,vr.225a.

BÜGET YÖRÜKLERİ CEMAATİ VE SOGAN (?) CEMAATİ : 1483'te 15 h. nüfusa sahip cemaatin ismi 1500'de **Beyan** (?) (**Yaban** ?) oğlu olarak değişmiştir. 1500'de 38 h.,4 m., 1518'de 38h.,2 m., 1522'de 41 h.,2m., 1543'te 50 h. Soğan mezraasında 22 h., 1584'te Büget (Gölet ?) karyesinde 49 h.,9m. nüfusu vardı. Büget kışlağı, Soğan (Zokan) kışlağı ve Karakaya mezraası tasarruflarındaydı³⁶.

AŞAĞI MERSİN (MERASUN) YÖRÜKLERİ : 1483'te 20 h., 1500'de 25 h., 20 m. nüfusları vardı. Cemaatin 1518'den itibaren ismi değişmiş ve Pusadlu olarak karşımıza çıkmıştır. 1518'de 26 h., 1522'de 29 h., 1543'te 37 h., 1584'te 46 h., 21 m. nüfusları bulunan cemaat Aşağı Mersin kışlağında bulunuyordu³⁷.

YUKARI MERSİN (MERASUN) KARYESİ YÖRÜKLERİ : 1483'te 20 h. nüfusu olan cemaat 1500'den itibaren **Firuz Kethüda** ismiyle anılmaya başlanmıştır. 1500'de 19 h.,6 m., 1518'de 31 h.,6m., 1543'te 62 h., 1584'te 41 h.,5 m. nüfusları vardı ve Yukarı Mersin kışlağında oturuyorlardı³⁸.

GÖZGÜDERE KARYESİ YÖRÜKLERİ : 1518'den sonra **Evlad-ı Saru Fakih Cemaati** ve **Evlad-ı Şah Melik** cemaati olarak anılmışlardır. 1483'te 3 h., 1500'de 13 h.,3m., 1518'de 22 h.,8m., 1522'de 24 h.,9m., 1543'te **Şah Melik Cemaati Sogan (Sokan)** mezraasında 15 h., Saru Fakih Cemaati ise Gözgündere kışlağında 28 nefer nüfusa sahipti. 1584'te ise Saru Fakih Cemaatinin Gözgündere karyesinde 34 h.,16 m., Evlad-ı **Şah Melikin Sokan** karyesinde 37 h.,11 m. nüfusu vardı³⁹.

SEYH BARAKLU (SÜMENGEN) CEMAATİ : 1483'te karye olan Sümengen, 1500'de cemaat olarak zikredilmiş, 1518'den itibaren ise **Şeyh Baraklu** (**Seyh Barak**) adıyla anılmıştır. 1500'de 68 h., 1518'de 42 h.,4 m., 1522'de 45 h.,5 m., 1543'te **Yuvanî** mezraasında 18 h., Sümengen mezraasında 34 h., Ortaviran mezraasında 7 h., Zamantu kazasında 3 h., 1584'te Sümengen karyesinde 54 h.,16 m. Ortaviran (Bektaşlı) karyesinde 13 h.,4m., Yuvanî karyesinde 30 h.,14 m. nüfusa sahipti⁴⁰.

KAMAN CEMAATİ : 1500'de 25 h., 1518'de 27 h.,2 m., 1522'de 30 h.,2m., 1543'te **Beğdili**(?) karyesinde 42 h., 1584'te Beğdili karyesinde 36 h.,10 m., Kurdviran karyesinde 9 h.,9 m. nüfusa sahipti, Tutarun mezraası, Coregen mezraası, Çölmekçi (?) mezraası tasarruflarındaydı. 1543'te Kaltaviran mezraasındaki 6 hançin yazları sahile gittiği kayıtlıdır⁴¹.

36 TD, nr.38, s.51 ; MAD, nr.20, vr.84b ; TD, nr.387, s.211 ; nr.976, s.105-106 ; A.DFE, nr.640, s.9 ; TKA.TD, nr.136, vr.224a.

37 TD, nr.38, s.52 ; MAD, nr.20, vr.49b-50a ; TD, nr.387, s.211 ; nr.976, s.107-108 ; A.DFE, nr.640, s.11-12 ; TKA.TD, nr.136, vr.225b.

38 TD, nr.38, s.52 ; nr.387, s.211 ; nr.976, s.107 ; A.DFE, nr.640, s.10-11 ; MAD, nr.20, vr.84b ; TKA.TD, nr.136, vr.191a-b.

39 TD, nr.38, s.42 ; MAD, nr.20, vr.86b ; A.DFE, nr.640, s.11-12 ; TD, nr.387, s.211 ; nr.976, s.100 ; TKA.TD, nr.136, vr.223b.

40 TD, nr.38, s.20 ; nr.387, s.210 ; nr.976, s.102-103,106 ; MAD, nr.20, vr.85a-b ; A.DFE, nr.640, s.6 ; TKA.TD, nr.136, vr.218a-b,219a.

41 TD, nr.387, s.211 ; nr.976, s.104-105 ; A.DFE, nr.640, s.8-9 ; MAD, nr.20, vr.86a ; TKA.TD, nr.136, vr.217a-b,219b.

SARU MEHMEDLÜ (SARU MEHMEDİ) CEMAATİ : İsmini aldığı kişiyi tesbit edemediğimiz bu cemaat 1500'de 7 h.,2 m., 1518'de 7 h.,4 m., 1522'de 8 h.,4 m., 1543'te 20 h., 1584'te Çoreğin köyünde 16 h.,4 m., Şelmeze (?) köyünde 20 h.,7 m. nüfusa sahipti. Çoreğin ve Tobamasun (Tolamasun ?) mezraaları da tasarruflarındaydı⁴².

HACI PAŞALU (HACI PAŞA) CEMAATİ : 1483'te Gizin Karyesi yörükleri ismiyle anılan cemaat 1500'den itibaren bu ismi almıştır. 1483'te 11 h., 1500'de 11 h.,2 m., 1518'de 10 h.,3m., 1522'de 12 h.,3 m., 1543'te 47 h., 1584'te 45 h.,5 m. nüfusa sahipti. Gizin (?) köyü tasarruflarındaydı⁴³.

SEVİNCLİ CEMAATİ : Cemaatin nüfusu 1500'de 22 h.,7 m., 1518'de 18 h.,4 m., 1522'de 18 h., 4 m., 1543'te 30 h.,2 m. (1 hane Kırşchir'de), 1584'te 25 h.,5 m. idi. Kelkin, Yasan ve Basan mezraaları tasarruflarındaydı⁴⁴.

SADULLAH OĞLU CEMAATİ : 1500'de hayatı olan Süleyman v-i Sadullah'in babasından bu ismi almıştır. 1518'den sonra Evlad-ı Çotan(?) ismini almış olabilir. 1500'de 2 h.,2 m. nüfusu olan cemaat Şelmeze mezraasını tasarruf ediyordu⁴⁵.

EVLAD-I COTAN (?) CEMAATİ : 1518'de 5 h., 1522'de 5 h., 1543'te 20 h., 1584'te Sökse karyesinde 18 h.,16 m. nüfusu olan cemaat , ayrıca Şelmeze mezraasını tasarruf ediyordu⁴⁶.

EMİR KETHÜDA CEMAATİ : 1500'de 20 h.,1 m., 1522'de 46 n., 1543'te Kedmür mezraasında 26 h.,4 m., Güsde(?) mezraasında 28 h.,6 m., 1584'te Kedmür (Kömür) mezraasında 27 h.,11 m., Bük (Büke) karyesinde 40 h.,17 m., şehirde ise 2 h.,3 m. nüfusa sahipti⁴⁷.

HÜSEYİNLÜ CEMAATİ : Cemaate ismini veren Hüseyin Bey 15.yüzyılın sonlarında yaşamış olmalıdır. 1518'de Kapaklı mezraası Hüseyin Bey evladının mülkü olarak gösterilmektedir. 1518'de 33 h.,9 m., 1522'de 36 h.,9 m., 1543'te Kapaklı mezraasında 19 h.,5 m., Sırçalu mezraasında 26 h.,2 m., 1584'te Sırçalu karyesinde 25 h.,4 m. Kapaklı karyesinde 22 h.,2 m. nüfusu vardı⁴⁸.

42 MAD, nr.20, vr.86a ; A.DFE, nr.640, s.9 ; TD, nr.387, s.211 ; nr.976, s.105 ; TKA.TD, nr.136, vr.223b.

43 TD, nr.38, s.88 ; nr.387, s.211 ; nr.976, s.108-109 ; MAD, nr.20, vr.86b ; A.DFE, nr.640, s.12 ; TKA.TD, nr.136, vr.227a-b.

44 MAD, nr.20, vr.87a ; A.DFE, nr.640,s. 7 ; TD, nr.387, s.210 ; nr.976, s.104 ; TKA.TD, nr.136, vr.220a.

45 MAD, nr.20, vr.87b. M.İnbaşı bu cemaati Seyyidullah olarak zikretmektedir (s.119).

46 A.DFE, nr.640, s.13-14 ; TD, nr.387, s.211 ; nr.976, s.111- 112; TKA.TD, nr.136, vr.218b.

47 MAD, nr.20, vr.92a; A.DFE, nr.640, s.12 ; TD, nr.387, s.211 ; nr.976, s.109-110 ; TKA.TD, nr.136, vr.225b,226b-227a.

48 A.DFE, nr.640, s.13 ; TD, nr.387, s.211 ; nr.976, s.110 ; TKA.TD, nr.136, vr.219a-b.

KAMBERLÜ CEMAATİ : 1518'de 10 h.,2 m., 1522'de 10 h.,2 m., 1543'te 17 h. (Ayrıca cemaat içinde 9 h., 5 m. Dulkadirli var), 1584'te Dikilitaş karyesinde 5 h.,1 m., Karacaviran karyesinde 29 h.,7 m. nüfus sahipti⁴⁹.

SÜLEYMANLU CEMAATİ : 1518'de 18 h., 1522'de 18 h., 1543'te 28 h., 1584'te 21 h.,7 m., 29 h.,7 m. nüfusu olan cemaat Mesek (?) mezraasında bulunuyordu⁵⁰.

YÖRÜKÂN CEMAATİ : 1543'te Sis'den gelen bu cemaat Göstere yörüklerine dahil edilmiştir. Hırka (?) karyesinde bulunuyorlardı⁵¹.

KINIK(?) ŞEYHLÜ CEMAATİ : Önceden Zamantı'ya bağlı iken Kayseri'ye 1543'te bağlanmıştır⁵².

AHYALU YÖRÜKLERİ

15.yüzyılda yaşamış Yahya Bey'den adını almıştır. 1483'te Yahya Bey'in oğlu Yusuf cemaatin gelirlerini tumar olarak tasarruf etmekteydi⁵³.

HACILAR CEMAATİ : 1500'de 28 h.,7 m., 1522'de 31 h.,20 m., 1543'te 30 h.,7 m., 1584'te 22 h.,13 m. nüfusu olan cemaat İgdecek mezraasında bulunuyordu⁵⁴.

YAHYALU BÖLÜĞÜ : 1483'te 11 h., 1500'de 88 h.,4 m. nüfusa sahip olan cemaatin bir kısmı 1518'den sonra **Halaçlu** cemaatinin içine girmiş olabilir. Bu cemaat Keklicek mezraasında bulunuyordu⁵⁵.

TAĞAR CEMAATİ : 1500'de 53 h.,15 m., 1522'de 96 n., 1543'te 95 h.,1 m., 1584'te 103 h.,100 m. nüfusu vardı. Alaca Mescid, Güney Ağıl, Eymür ve Kavkar mezaaları cemaatin tasarrufunda bulunuyordu⁵⁶.

HAMIRKESEN CEMAATİ : Adını 1500'de hayatı olan Enbiya v-i Hamirkesen'in babasından almıştır. 1500'de 10 h.,6 m., 1522'de 19 h., 1543'te 19 h.,1m ., 1584'te 19 h.,18 m. nüfusu olan cemaat İncircik mezraasında bulunuyordu⁵⁷.

BOZCA CEMAATİ: Bu cemaatin 1500'de 29 h., 3 m., 1522'de 35 n. nüfusu vardı⁵⁸.

49 A.DFE, nr.640, s.14 ; TD, nr.387, s.211 ; nr.976, s.102, 111 ; TKA.TD, nr.136, vr.200a-b, 220a-b.

50 A.DFE, nr.640, s.14 ; TD, nr.387, s.211 ; nr.976, s.111- 112; TKA.TD, nr.136, vr.218b.

51 TD, nr.976, s.112.

52 TD, nr.976, s.107.

53 TD, nr.38, s.88.

54 MAD, nr.20, vr.77b; TD, nr.387, s.208 ; nr.976, s.87; TKA.TD, nr.136, vr.210a.

55 MAD, nr.20, vr.87b-88b.

56 MAD, nr.20, vr.88b-89a; TD, nr.387, s.208 ; nr.976, s.85-86 ; TKA.TD, nr.136, vr.168b- 169a.

57 MAD, nr.20, vr.89a; TD, nr.387, s.208 ; nr.976, s.85-86 ; TKA.TD, nr.136, vr.168b-169a.

58 MAD, nr.20, vr.89a-b; TD, nr.387, s.208.

ÇEVRİL CEMAATİ : 1500'de 14 h.,1m., 1522'de 19 n., 1543'te 19 h., 1584'te 34 h.,14 m. nüfusu olan cemaat Gökçe Asma, Bademlü, Kabaklı ve Eğri İn mezaralarında bulunuyordu⁵⁹.

TAŞKUN HACI (EVLAD-I TAŞKUN) CEMAATİ : 1500'de hayatı olan Ömer v-i Taşkun Hacı'nın babasından ismini almıştır. 1500'de 8 h., 1522'de 7 n. nüfusu olan bu cemaat Ak İn mezraasında bulunuyordu⁶⁰.

KÂFİRLÜ CEMAATİ : 1518'den itibaren Kâfırlü nam-ı diğer Hızır Hacılı olarak anılmıştır. 1500'de 10 h.,5 m., 1522'de 38 n., 1543'te 25 h.,1 m. nüfus ile Alacalar (Eski Öküz) mezraasında, 30 h. nüfus ile Eski Barsam karyesinde, 1584'te 26 h.,16 m. nüfus ile yine Eski Barsam karyesinde bulunuyorlardı⁶¹.

TÜRGE CEMAATİ : 1522'de 28 h.,22 m., 1543'te 26 h.,7 m. nüfusu olan cemaat Ağ İn-i Gökdere mezraasında bulunuyordu⁶².

OMUZU GÜCLÜ (DERVİŞAN) CEMAATİ : Şeyh Omuzu Güçlü'nün soyundan gelen dervişlerin oluşturduğu cemaattir. 1500'de 4 h.,1 m., 1522'de 7 h., 1543'te 6 h. (1 kişi Bağdat'la), 1584'te 7 h. nüfusu vardı⁶³.

KONUKLAR CEMAATİ : 1522'de 134 n., 1543'te 126 h., 1584'te 98 h.,47 m., 1584'te Saraycık karyesinde, ayrıca Çapın (?) mezraasında bulunuyorlardı⁶⁴.

SARU ÖMERLİÜ CEMAATİ : 1522'de 29 n., 1543'te 35 n. nüfusu olan cemaat Saru Ömerlü ve Yarımca mezaralarında bulunuyordu⁶⁵.

HALACLU CEMAATİ : 1500'de 25 h.,9 m.(2 kişi de Ürgüp'de), 1522'de 17 n., 1543'te tahrirde bulunmamışlardır. 1584'te Keklicek karyesinde 14 h.,16 m. nüfusları vardı. Sazlık zemini de tasarruflarındaydı⁶⁶.

HOCA HACILU CEMAATİ : 1522'de 13 h.,6 m.nüfusu olan cemaat 1543'te dağılmıştır. Bir kısmı Alaca mezraasında Kâfırlü cemaatine dahil olmuştur. Kemerkülü (?) mezraasını tasarruf etmişlerdir⁶⁷.

EVLAD-I YAHYALU CEMAATİ : 1522'de 11 h., 1543'te 27 h. nüfus ile Oyük (Derlali) mezraasında, 5 h. nüfus ile Şişek mezraasında bulunuyorlardı⁶⁸.

59 MAD, nr.20, vr.89b; TD, nr.387, s.208 ; nr.976, s.89-90 ; TKA.TD, nr.136, vr.209a-b.

60 MAD, nr.20, vr.89b; TD, nr.387, s.208 ; nr.976, s.87.

61 MAD, nr.20, vr.90a; TD, nr.387, s.208 ; nr.976, s.83; TKA.TD, nr.136, vr.221a.

62 TD, nr.387, s.208 ; nr.976, s.88.

63 MAD, nr.20, vr.93b; TD, nr.387, s.212 ; nr.976, s.122 ; TKA.TD, nr.136, vr.229a-b

64 MAD, nr.20, vr.89a; A.DFE, nr.640, s.56; TD, nr.387, s.208 ; nr.976, s.84 ; TKA.TD, nr.136, vr.62b-63a.

65 TD, nr.387, s.208 ; nr.976, s.86.

66 MAD, nr.20, vr.92b-93a; TD, nr.387, s.208 ; nr.976, s.86-87 ; TKA.TD, nr.136, vr.195a.

67 TD, nr.387, s.208 ; nr.976, s.87.

68 TD, nr.387, s.208 ; nr.976, s.88.

TAŞAN CEMAATİ : 1522'de 47 h.,16 m., 1543'te Ağca Asma mezraasında 30 h., Açı Göl'de 13 h., Zamanti'da 21 h., 1584'te Açı Göl'de 22 h.,15 m., Ağca Asma'da 35 h.,10 m., Saruoğlan karyesinde (Zamanti) 29 h.,19 m., şehrde ise 1h.,1 m. nüfus bulunuyordu⁶⁹.

EVLAD-I TURAHAN(TURAHACI?) CEMAATİ : 1522'de 5 n. nüfusu olan bu cemaat 1543'teki tahrirde bulunamamıştır⁷⁰.

MUSA HACILU CEMAATİ : 1522'de 9 h., 1543'te 7 h. (2'si Develü'de) nüfusu olan cemaat Yenice kışlağında (tabi-i Keykubad karyesi) bulunuyordu⁷¹.

EVRENLÜ CEMAATİ : 1522'de 9 n. nüfusu olan cemaat sahilden gelmiştir. 1543'te cemaatten kimse kalmamıştır⁷².

KARATAŞ YÖRÜKLERİ

BEZİRCİLÜ CEMAATİ : Cemaatin adını aldığı kişinin oğlu (Sinan b. Bezirci) 1500'de Sürtmece mezraasını mülk olarak tasarruf ediyordu. Cemaat ,1518'de 23 h.,2 m., 1522'de 24 h.,2 m., 1543'te 57 h., 1584'te Sürtmece karyesinde 30 h.,7 m., Boran karyesinde 44 h.,29 m. nüfusa sahipti⁷³.

KARATAŞLU CEMAATİ : Bezircilidir. 1500'de 97 h.,16 m.(ayrıca Yahyalu'dan 8 h.,3 m.) nüfusu olan cemaat ; Kızılıviran, Komalu ve Sürtmece mezraalarında bulunuyordu⁷⁴.

SARU KÜRKÜLÜ CEMAATİ : Bezircilidir. 1518'de 35 h.,9 m., 1522'de 35 h.,9 m., 1543'te 64 h., 1584'te 112 h.7 m. nüfusu vardı. Avşar ve Mamalar (?) mezraalarında oturuyorlardı⁷⁵.

KABA ÖKÜZ CEMAATİ : Bezircilidir. 1522'de 34 h.,46 m., nüfusu vardı. Avşar mezraasında bulunuyorlardı⁷⁶.

CANİKİ (CANİKLÜ) CEMAATİ : 1500'de hayatı olan Ali Hacı v-i Canik'i'nin babasından adını almıştır. 1500'de 85 h.,40 m., 1518'de 66 h.,12 m., 1522'de 68 h.,13 m., 1543'te Boran mezraasında 60 h., Çukurkuyu 'da 23 h., 1584'te İncesubaşı'da 14 h.,9 m., Boran 'da 29 h. 21 m., Turnalu'da 24 h.,14 m. nüfusa sahiplerdi⁷⁷.

69 TD, nr.387, s.208 ; nr.976, s.88,89 ; TKA.TD, nr.136, vr.208b-209a,212a-b.

70 TD, nr.387, s.208 ; nr.976, s.90.

71 TD, nr.387, s.208 ; nr.976, s.90.

72 TD, nr.387, s.208 ; nr.976, s.90.

73 MAD, nr.20, vr.72b-73a; A.DFE, nr.640, s.3-4; TD, nr.387, s.212 ; nr.976, s.118-119; TKA.TD, nr.136, vr.188a-189a.

74 MAD, nr.20, vr.71b-72a.

75 A.DFE, nr.640, s.22; TD, nr.387, s.212; nr.976, s.117-118; TKA.TD, nr.136, vr.188a.

76 TD, nr.387, s.212.

77 MAD, nr.20, vr.72b-73a; A.DFE, nr.640, s.3-4; TD, nr.387, s.212 ; nr.976, s.118-119; TKA.TD, nr.136, vr. 190a,192a-b,196a.

BO GALU TATAR CEMAATİ : 1483'te karye daha sonra cemaat olarak zikredilmektedir. 1483'te 57 h.,7 m., 1518'de 61 h.,12 m., 1522'de 61 h.,12 m., 1543'te 94 h. nüfusu vardı. Sarigöl, Kurt İni, Kuyucak, Melce (?), Yağdı (?) mezraaları tasarruflarındaydı⁷⁸.

ALİ BEY HACILU CEMAATİ : 1500'de hayatı olan Hacı Süleyman v-i Ali Bey Hacı'nın babasından ismini almıştır. 1500'de 29 h.,21 m., 1518'de 28 h.,18 m., 1522'de 30 h.,18 m., 1543'te 98 h., 1584'te Boran karyesinde 115 h.,34 m., şehirde ise 7 h.,1 m. nüfusları vardı⁷⁹.

EVLAD-I CEMALLER CEMAATİ : Adını 1518 'de hayatı olan Ali v-i Cemal'den almıştır. 1518'de 15 h.,1 m., 1522'de 16 h.,1 m., 1543'te 15 h., 1584'te Kızılviran karyesinde 57 h.,12 m. nüfusu vardı. Ayrıca Karakilise mezraası da tasarruflarındaydı⁸⁰.

ALİ HACILU CEMAATİ : 1518'de 22 h.,5 m., 1522'de 23 h.,6 m., 1543'te 40 h., 1584'te Kuyucak karyesinde 33 h.,20 m. nüfusa sahipti. Kuyucak mezraa iken Boran karyesine tabi idi⁸¹.

İVAZ HACILU CEMAATİ (MEHMED V-İ RAMAZAN) : 1500'de 40 h.,21 m., 1518'de 47 h.,18 m., 1522'de 49 h.,20 m., 1543'te 68 h.,1 m.(ayrıca 16 nefer de şehirde), 1584'te Yortan karyesinde 34 h.,28 m., şehirde ise 8 h.,4 m. nüfusa sahipti. Gelbulas mezraası ekinlikleriyydi⁸².

ALİ BÖLÜĞÜ : Hacı İvaz cemaatindendir. 1500'de yeni geldiği kayıtlıdır. 1500'de 26 h.,9 m., 1518'de 37 h.,20 m., 1522'de 39 h.,20 m., 1543'te 67 h.,1 m., 1584'te Yortan karyesinde 67 h.,53 m., şehirde ise 1 h., 1 m. nüfusa sahipti. Ayrıca Gelbulas karyesi ekinlikleriyydi⁸³.

SARU İBRAHİM V-İ ALIŞAR CEMAATİ : Cemaate ismini veren Sarı İbrahim v-i Alişar 1500'de hayattadır. 1500'de 16 h.,5 m.(4 hane de başka cemaatlerden), 1518'de 20 h.,2 m., 1522'de 21 h.,2 m., 1543'te 20 h., 1584'te Devepinarı karyesinde 10 h.,7 m. nüfusu vardı⁸⁴.

SÜLÜLİ (SÜLİ VE CÜLLAHLAR / CELAHİR) CEMAATİ : 1518'den itibaren Süli ve Cullahlar cemaati diye anılmıştır. 1500'de 37 h.,17 m., 1518'de 47 h.,4 m., 1522'de 49 h.,5 m., 1543'te Ayır Ağılı mezraasında 20 h., Viranşehir

78 A.DFE, nr.640, s.16; TD, nr. 38, s.60; nr.387, s.212 ; nr.976, s.112-113.

79 MAD, nr.20, vr.73b; A.DFE, nr.640, s.19-20; TD, nr.387, s.212 ; nr.976, s.115-116; TKA.TD, nr.136, vr.187a-b.

80 A.DFE, nr.640, s.21; TD, nr.387, s.212 ; nr.976, s.116; TKA.TD, nr.136, vr.186b-187a.

81 A.DFE, nr.640, s.23; TD, nr.387, s.212; nr.976, s.118; TKA.TD, nr.136, vr.194a.

82 MAD, nr.20, vr.83a-b; A.DFE, nr.640, s.18; TD, nr.387, s.212; nr.976, s.113; TKA.TD, nr.136, vr.185b.

83 MAD, nr.20, vr.83b-84a; A.DFE, nr.640, s.19; TD, nr.387, s.212; nr.976, s.114-115; TKA.TD, nr.136, vr.185a-b.

84 MAD, nr.20, vr.83a; A.DFE, nr.640, s.17; TD, nr.387, s.212; nr.976, s.113; TKA.TD, nr.136, vr.190a.

mezraasında 34 h., 1584'te Viranşehir karyesinde 25 h.,19 m., Aygır Ağıl 12 h.,12 m., şehirde ise 1h.,1 m. nüfusu vardı⁸⁵.

GARİBŞAHLU YÖRÜKLERİ

HÜSEYİN KETHÜDA CEMAATİ : Adını 1500'de hayatı olan Hüseyin Kethüda v-i Süli'den almıştır. 1518'den sonra Hüseyin Hacı olarak anılmıştır. 1500'de 30 h.,5 m., 1518'de 37 h.,24 m., 1522'de 39 h.,24 m., 1543'te 90 h., 1584'te Gökçe Emir karyesinde 69 h.,1 m., şehirde ise 1 h. nüfusu vardı⁸⁶.

SÜLEYMAN KETHÜDA CEMAATİ : Adını 1500'de hayatı olan İskender v-i Süleyman Kethüda'dan almıştır. 1500'de 43 h.,9 m., 1518'de 21 h.,10 m., 1522'de 21 h.,10 m., 1543'te 39 h., 1584'te Tepesi Daeluk karyesinde 38 h.,18 m. nüfusa sahipti⁸⁷. Bu iki cemaat 1584'te Garibşah Cemaati olarak zikredilmiştir.

ÇÖBLÜ YÖRÜKLERİ: Çöblü Cemaati Dulkadirli Türkmenlerindendir.

EVLAD-I SIĞIRLU CEMAATİ : 1500'de hayatı olan Budak v-i Sığırلو'dan ismini almıştır. 1518'de 18 h.,1 m., 1522'de 18 h.,1 m., 1543'te 62 h., 1584'te Mamalar karyesinde 76 h.,15 m. nüfusu vardı. Ayrıca Göl mezraası tasarruflarındaydı⁸⁸.

KARALAR (KARALU-CANİBEK/ CANİKLÜ) CEMAATİ : 1518'de 55 h.,17 m., 1522'de 55 h.,17 m., 1543'te 73 h.,2 m., 1584'te Derecik karyesinde 16 h.,6 m., Çukur Kışla karyesinde 77 h.,42 m., Belviran karyesinde 23 h.,12 m., şehirde ise 2 h.,2 m. nüfusu vardı⁸⁹.

SÜLÜ CEMAATİ : 1522'de 64 n., 1543'te 62 h.,12 m., 1584'te Hisir Dere karyesinde 91 h.,15 m., şehirde ise 2 h. nüfusa sahipti⁹⁰.

EVLAD-I YABAN (?) (BABAN?) CEMAATİ : 1522'de 37 n., 1543'te 11h. nüfusu vardı. Ekizlü (Ekizce) kışlaklarıdır⁹¹.

EVLAD-I TACİR CEMAATİ : 1522'de 10 n., 1543'te 194 h.(1 hane şehirde) nüfusu vardı. Viranşehir ve Derecik mezraaları kışlaklarıydı⁹².

DİĞER CEMAATLER

85 MAD, nr.20, vr.73b,74a; A.DFE, nr.640, s.24-25; TD, nr.387, s.212; nr.976, s.119-120; TKA.TD, nr.136, vr.180b,194b.

86 MAD, nr.20, vr.90a-b; A.DFE, nr.640, s.25; TD, nr.387, s.212; nr.976, s.121; TKA.TD, nr.136, vr.190b-191a.

87 MAD, nr.20, vr.90b-91a; A.DFE, nr.640, s.25-26; TD, nr.387, s.212; nr.976, s.120-121; TKA.TD, nr.136, vr.190b-191a.

88 A.DFE, nr.640, s.27; TD, nr.387, s.212; nr.976, s.122; TKA.TD, nr.136, vr.189b.

89 A.DFE, nr.640, s.28; TD, nr.387, s.212; nr.976, s.122-123; TKA.TD, nr.136, vr.64a,192a-193b.

90 TD, nr.387, s.213; nr.976, s.123; TKA.TD, nr.136, vr.191b-192a.

91 TD, nr.387, s.213; nr.976, s.124.

92 TD, nr.387, s.213; nr.976, s.124.

KILIÇ CEMAATİ : Dulkadirli cemaatlerindendir. 1500'de hayatı olan Hızır v-i Kılıç'ın babasından ismini almıştır. 1500'de 18 nüfusu olan cemaat Şögence (?) karyesinde bulunuyordu⁹³.

ARDIÇ YÖRÜKLERİ : Koramaz nahiyesinde bulunan cemaatin 1500'de 31 h., 26 m., 1518'de 61 h., 10 m., 1522'de 63 h., 11 m., 1543'te Bozatlı mezraasında 34 h., 1 m., Elmalu mezraasında 18 h., Kemer mezraasında 2 h., Ekilü Kepez mezraasında 61 h., 1 m., 1584'te Ekilü Kepez karyesinde 34 h., 1 m. (1 hane İstanbul'da), Elmaluca karyesinde 7 h., 2 m., Bozatlı karyesinde 29 h., 1 m. nüfusu vardı⁹⁴.

ŞİKEMLİ CEMAATİ : Koramaz nahiyesinde bulunan cemaatin 1500'de 13 h., 17 m., 1522'de 32 n., 1543'te 60 h., 1584'te Kuru Köprü karyesinde 50 h., 17 m., şehirde ise 1 h., 1 m. nüfusu vardı. Ayrıca Karaca Viran mezraasında ekinlikleri idi⁹⁵.

TECERLÜ (TACİRLÜ) CEMAATİ : Dulkadirli Türkmenlerindendir. 1500'de 4 h., 1522'de 10 nüfusu olan cemaat Sakal Dutan mezraasında bulunuyordu⁹⁶.

DÜNDARLU CEMAATİ : 1500'de 2 h. nüfusu vardı⁹⁷.

HACILU CEMAATİ : 1500'de 2 h. nüfusu vardı⁹⁸.

EVLAD-I MUKBİL CEMAATİ : Malya yörüklerindendir. Karataş'ta Busak mezraasında bulunurlardı. Sarım Hacılı cemaatinden bölünmüştür. Cemaat 1518'de hayatı olan Mehmed v-i Mukbil'den adını almıştır. 1518'de 14 h., 6 m., 1522'de 16 h., 6 m., 1543'te 29 h., 2 m., 1584'te Busak karyesinde 22 h., 1 m. nüfusu vardı⁹⁹.

BOYACILU CEMAATİ : Malya yörüklerindendir. Adını 1483'te hayatı olan Emir v-i Boyacı'nın babasından almıştır. 1483'te 31 h., 1500'de 55 h., 28 m., 1518'de 76 h., 20 m., 1522'de 101 n., 1543'te 100 h., 1584'te Kurucaova (Kurdler Kışası) karyesinde 74 h., 27 m. nüfusa sahipti¹⁰⁰.

BAHADIR HACILU CEMAATİ : Adını 1483'te hayatı olan Ömer v-i Bahadir Hacı'nın babasından almıştır. 1483'te 22 h., 1500'de 26 h., 11 m., 1522'de 32 n., 1543'te 31 h., 6 m. nüfusu vardı. Kozluca mezraası tasarruflarındaydı¹⁰¹.

93 MAD, nr.20, vr.53a.

94 MAD, nr.20, vr.70b-71a; A.DFE, nr.640, s.29-30; TD, nr.387, s.213; nr.976, s.16,17; TKA.TD, nr.136, vr.146b-126b-127a.

95 MAD, nr.20, vr.74a-b; TD, nr.387, s.213; nr.976, s.124-125; TKA.TD, nr.136, vr.139b.

96 MAD, nr.20, vr.74b; TD, nr.387, s.213.

97 MAD, nr.20, vr.78a.

98 MAD, nr.20, vr.78a

99 A.DFE, nr.640, s.25; TD, nr.387, s.212; nr.976, s.120; TKA.TD, nr.136, vr.193b-194a

100 A.DFE, nr.640, s.3; TD, nr.38, s.42; nr.387, s.210; nr.976, s.99; TKA.TD, nr.136, vr.200a-b.

101 TD, nr.38, s.43; nr.387, s.212; nr.976, s.136-137.

SARIM HACILU CEMAATİ : 1483'te 21 h., 1518'de 6 h., 1522'de 8 h., 1543'te 8 h., 1 m., 1584'te Gökçe Eymir (Emir) karyesinde 15 h., 6 m. nüfusa sahipti. Ayrıca Ağca Ağıl ve Avşar Kalesi ekinlikleri idi¹⁰².

ÇAKIRLU CEMAATİ : Adını 1483'te hayatı olan Sipahizade Hasan Fakih v-i Çakır'ın babasından almıştır. 1483'te 20 h., 4 m., 1500'de 40 h., 2 m., 1518'de 24 h., 11 m. (eksik), 1522'de 57 n., 1543'te Kızıl Ağıl mezraasında 38 h., Yassica mezraasında 31 h., Ağ İlkmezraasında 3 h., Ağca Ağıl mezraasında 24 h., Geyiklüce mezraasında 14 h., 1584'te Kızıl Ağıl karyesinde 9 h., 11 m., Geyiklüce karyesinde 13 h., 9 m., Yassica karyesinde 26 h., 17 m., Ağca Ağıl karyesinde 28 h., 10 m. nüfusu vardı¹⁰³.

CAĞA MEZRAASI YÖRÜKLERİ : İşmini yerleştiği mezraadan alan cemaatin 1483'te 4 h. nüfusu vardı¹⁰⁴.

BALAKLU (YALAKLU) CEMAATİ : 1483'te 5 h., 1500'de 18 h., 2 m., 1522'de 22 n., 1543'te 30 h., 1584'te Hırka karyesinde 30 h., 9 m. nüfusu vardı¹⁰⁵.

GÖZİBAĞLU CEMAATİ : İvaz Hacılı yörüklerindendir. 1483'ten itibaren Kayseri'de görülmektedir. 1518'de 12 h., 4 m., 1522'de 13 h., 4 m., 1543'te 13 h., 5 m. nüfusa sahipti. Köstenc, Ağ İlk, Aygır Ağıl ve Çapın (?) mezraaları tasarruflarındaydı¹⁰⁶.

MEHMED V-İ TEBERRÜK HACILU CEMAATİ VE SARU DANİŞMEND CEMAATİ : 1518'den itibaren Teberrük Hacılı diye anılmıştır. 1500'de 50 h., 12 m., 1518'de 34 h., 19 m., 1522'de 35 h., 20 m., 1543'te 65 h., 1584'te Kızılıviran karyesinde 21 h., 1 m., Hacı Bozca karyesinde 15 h., 5 m., Sarı Ağıl karyesinde 20 h., 1 m., Saru Danişmendlü karyesinde 22 h., 6 m., nüfusu vardı. Ayrıca Kayır Degin ve Yerköy mezraaları tasarruflarındaydı¹⁰⁷.

SEYDİ HACİLU CEMAATİ : Teberrük Hacılı ile beraber gösterilmiştir. Adını 1500'de hayatı olan Davud v-i Seydi Hacı'dan almıştır. 1500'de 33 h., 6 m., 1522'de 30 n., 1543'te 45 h., 1584'te Mescidlü karyesinde 31 h., 19 m. nüfusu vardı¹⁰⁸.

102 A.DFE, nr.640, s.18; TD, nr.38, s.44; nr.387, s.212; nr.976, s.114,121; TKA.TD, nr.136, vr.190a.

103 MAD, nr.20, vr.78a; A.DFE, nr.640, s.36; TD, nr.38, s.46; nr.387, s.214; nr.976, s.131,132; TKA.TD, nr.136, vr.181b,182b-183a.

104 TD, nr.38, s.47.

105 MAD, nr.20, vr.93a-b; TD, nr.38, s.48; nr.387, s.214; nr.976, s.133; TKA.TD, nr.136, vr.217b.

106 A.DFE, nr.640, s.35; TD, nr.38, s.49; nr.387, s.214; nr.976, s.130.

107 MAD, nr.20, vr.78b-79a; A.DFE, nr.640, s.2; TD, nr.387, s.210; nr.976, s.99,136; TKA.TD, nr.136, vr.199a-200a.

108 MAD, nr.20, vr.78b; TD, nr.387, s.215; nr.976, s.137-138; TKA.TD, nr.136, vr.179b-180a.

VİRANCIKLU CEMAATİ : 1500'de 8 h., 1518'de 5 h., 1522'de 6 h., 1543'te 12 h., 1 m., 1584'te Akınlar (?) karyesinde 4 h., 3 m. nüfusa sahipti. Derecik, Hacı Bedre (?) ve Kesirdere (?) mezraaları tasarruflarındaydı¹⁰⁹.

YAMAÇOĞLU (EVLAD-I YAMAÇ) CEMAATİ : Adını 1500'de hayatı olan Derviş v-i Yamaç'dan almıştır. 1500'de 5 h., 1522'de 10 n., 1543'te 15 h., 1584'te Yevanî (?) karyesinde 26 h., 8 m. nüfusu vardı¹¹⁰.

PAŞALU CEMAATİ : 1500 civarında Sis'den gelmişlerdir. 1500'de, 1522'de 20 n., 1543'te 12 h., 1584'te Beğdilü karyesinde 11 h., 10 m., Yüreğir karyesinde 15 h., 16 m., Kozluca karyesinde 16 h., 4 m., Eyimlü karyesinde 11 h., 8 m. nüfusa sahipti. Katrı Kışlağı ve Canbaz Kışlağı tasarruflarındaydı¹¹¹.

KAVURGALU CEMAATİ : Dulkadirlidür. 1500'de Sis'den gelmişlerdir. 1543'te 10 n. nüfusu vardı. Yenükç(?) mezraası tasarruflarındaydı¹¹².

YÖRÜKÂN-I ETRÂK-I MÜTEFERRİKA : 1500'de 3 neferden oluşuyordu¹¹³.

EVLAD-I MARACAK CEMAATİ : Adını 1500'de hayatı olan Ali v-i Maracak'dan almıştır. 1518'de 10 h., 1 m., 1522'de 11 h., 1 m., 1543'te 17 h., 1 m., 1584'te Sögükler (?) karyesinde 24 h., 3 m. nüfusa sahipti¹¹⁴.

DERZİ TURHANLU CEMAATİ : 1518'de 2 h., 1 m., 1522'de 3 h., 1 m., 1543'te 7 h. nüfusları vardı. 1584'te tahrire gelmemiştir. Kızılcahan(Avşar Viran) mezraası tasarruflarındaydı¹¹⁵.

YUNUS (HACI YUNUS) CEMAATİ : Adını 1518'de hayatı olan Yunus Halife v-i Ahmed'den almıştır. 1543'ten itibaren Hacı Yunus diye anılmıştır. 1518'de 8 h., 7 m., 1522'de 9 h., 7 m., 1543'te 20 h., 1584'te Obruk karyesinde 17 h., 3 m. nüfusu vardı¹¹⁶.

HASAYINLU (?) CEMAATİ : Adını 1518'de hayatı olan Mehmed v-i Hasayin'in babasından almıştır. 1518'de 22 h., 11 m., 1522'de 24 h., 11 m., 1543'te 70 h., 1584'te Başbusak karyesinde 65 h., 16 m. nüfusa sahipti¹¹⁷.

109 MAD, nr.20, vr.79a; A.DFE, nr.640, s.6; TD, nr.387, s.210; nr.976, s.102; TKA.TD, nr.136, vr.201b.

110 MAD, nr.20, vr.90a; TD, nr.387, s.215; nr.976, s.136; TKA.TD, nr.136, vr.90a

111 MAD, nr.20, vr.91a; TD, nr.387, s.215; nr.976, s.137-138; TKA.TD, nr.136, vr.167a-b, 175a, 176b-177a.

112 MAD, nr.20, vr.93b.

113 MAD, nr.20, vr.77b.

114 A.DFE, nr.640, s.30; TD, nr.387, s.215; nr.976, s.138; TKA.TD, nr.136, vr.165b.

115 A.DFE, nr.640, s.30; TD, nr.387, s.215; nr.976, s.138; TKA.TD, nr.136, vr.229b.

116 A.DFE, nr.640, s.35; TD, nr.387, s.214; nr.976, s.130; TKA.TD, nr.136, vr.168a.

117 A.DFE, nr.640, s.36; TD, nr.387, s.215; nr.976, s.130-131; TKA.TD, nr.136, vr.183a-184b.

KARI KİŞLA CEMAATİ : Zamantı kazası cemaati iken 1543'ten sonra Kayseri'ye tabi olmuştur. 1543'te 32 h., 13 m., 1584'te Koyun Abdalı karyesinde 38 h., 11 m. nüfusu vardı¹¹⁸.

SARU DANIŞMENDLÜ CEMAATİ : 1518'de 22 h., 1522'de 24 h., 1543'te 30 h., 1584'te Tokuş karyesinde 31 h., 7 m. nüfusa sahipti. Kardaşar (?) , Ağılı ve Koyluca mezraaları tasarruflarındaydı¹¹⁹.

DERVİŞÂN CEMAATİ : Kamarı zaviyesi dervişleridir. 1522'de 5 n., 1543'te 57 h. nüfusları vardı. Karataş nahiyesindeki Kara Kilise mezraasında bulunuyorlardı¹²⁰.

DÖĞERLÜ CEMAATİ : 1522'de 26 n., 1543'te 32 h. nüfusu vardı. Katlasun (?) ve Kara Kuyu mezraaları tasarruflarındaydı¹²¹.

ÇAPANLU CEMAATİ : 1522'de 35 n. nüfusu olan cemaat Kenar-ı İrmak nahiyesinde bulunuyordu¹²².

SOSUN CEMAATİ : İşmini oturduğu mezraadan alan cemaatin 1522'de 13 n., 1543'te 28 h. nüfusu vardı. Cebel-i Erciş nahiyesindeki Sosun mezraasında oturuyorlardı¹²³.

BABA HACILI? (MALACACILAR?) CEMAATİ : 1543'te 15 h., 1584'te Ağça Kale karyesinde 33 h., 3 m. nüfusu vardı¹²⁴.

YARANLU CEMAATİ : 1520 civarında Şam'dan gelmişlerdir. 1522'de 8 n. nüfusu vardı¹²⁵.

KÜRİYENLÜ CEMAATİ : 1584'te Aygır Ağıl karyesinde 17 h., 14 m. nüfusu vardı¹²⁶.

BOYALU CEMAATİ : 1584'te Yarımca karyesinde 13 h., 6 m., şehirde ise 4 h., 3 m. nüfusa sahipti¹²⁷.

GÜNDÜZ (?) (GÜNYÜZ ?) CEMAATİ : Dulkadirlidir. 1584'te Kızılca İn karyesinde 12 h. nüfusu vardı¹²⁸.

118 A.DFE, nr.640, s.30; TD, nr.976, s.45; TKA.TD, nr.136, vr.124b.

119 A.DFE, nr.640, s.47-48; TD, nr.387, s.215; nr.976, s.79; TKA.TD, nr.136, vr.175b-176a

120 TD, nr.387, s.215; nr.976, s.138.

121 TD, nr.387, s.213; nr.976, s.125-126.

122 TD, nr.387, s.214.

123 TD, nr.387, s.215; nr.976, s.136.

124 TD, nr.976, s.134; TKA.TD, nr.136, vr.165a.

125 TD, nr.387, s.215.

126 TKA.TD, nr.136, vr.188a-b.

127 TKA.TD, nr.136, vr.212a

128 TKA.TD, nr.136, vr.220b.

KUYUCAKLU CEMAATİ : 1584'te Kelkit karyesinde 8 h.,3 m. nüfusa sahipti¹²⁹.

DİKİLÜ CEMAATİ : 1584'te İlisu karyesinde 3 h. nüfusu vardı¹³⁰.

SÜLEYMANLU CEMAATİ : 1522'dc 5 n., 1543'te 19 h., 1584'te Seyidler karyesinde 17 h.,3 m. nüfusu vardı. Öyük Kışla , Taş Ağıl ve Kalayıcı kişiler tasarruflarındaydı¹³¹.

ŞARKLU CEMAATİ VE DELİ BUDAKLU CEMAATİ : 1543'te 17 h. nüfusu vardı . Sakal Dutan karyesinde bulunuyorlardı¹³².

ZAKIRLÜ CEMAATİ : Dulkadirli dir. 1584'te Katlasun karyesinde 46 h.,32 m. nüfusu vardı¹³³.

DANIŞMENDLÜ TÜRKMENLERİ

16.yüzyılın ikinci yarısında Doğu Anadolu'da yaşayan Bozulus Türkmenlerinden Danişmendlüler¹³⁴ eski yurtlarını bırakarak Kayseri ve civarına gelmişlerdir. 1584'te 119 boliük ve cemaat olarak zikredilen Danişmendlü Türkmenlcri 4942 neferdii(yaklaşık 20000 kişi). Bu Türkmenler Kayseri civarında yaylayıp kışın Arap vilayetine inerlerdi¹³⁵.

129 TKA.TD, nr.136, vr.222a.

130 TKA.TD, nr.136, vr.178b.

131 TD, nr.387, s.217; nr.976, s.134-135; TKA.TD, nr.136, vr.167b.

132 TD, nr.976, s.136

133 TKA.TD, nr.136, vr.143b.

134 Bu cemaat için bk.Tufan Gündüz, *Anadolu'da Türkmen Aşiretleri, Bozulus Türkmenleri*, Ankara 1997, s.65-66.

135 TKA.TD, nr.136, vr.230b-246a.